

TÜRK KAMU YÖNETİMİNE GİRİŞ

Sınıf: Kamu Yönetimi –II

Ders süresi ve takvim: Ders, 13 Şubat 2004 günü başlamak üzere, dönem sonuna kadar her hafta Cuma günü 13.30-14.20 saatleri arasında haftada toplam 2 saat olmak üzere, toplam 14 hafta sürelidir.

Dersin amacı: Ders, ilk dönemde “yönetim bilimi” ve “yönetim hukuku” derslerini görmüş olan öğrenciye, Türk kamu yönetimi sistemini tarihsel, ilkesel, kurumsal, işlevsel bakımdan öğretmeyi amaçlamaktadır. İşlenecek konular, Fakülte programı kapsamında yer alan ve dersle doğrudan ilgili olan “yönetim psikolojisi”, “personel yönetimi”, “karşılaştırmalı kamu yönetimi” ve “yönetim tarihi” derslerinde derinleştirilecektir. Türk kamu yönetimini öğretme, öğrencilerin kamu yönetiminde kullanılan başlıca araştırma - çalışma araçlarını tanımaları ve bunların işlevlerini öğrenmelerini de kapsamaktadır.

Yöntem: Öğrenciler, her hafta verilen makaleleri okuyarak derse hazırlanma olanağı bulacaklar, ayrıca dönem sonunda teslim etmek üzere bir ödev hazırlayacaklardır. Her öğrenci ödev çalışmasını bir araştırma görevlisinin kılavuzluğunda yürütecektir. Ödevler, şu ana grup başlıklarından birinin seçimiyle başlayacaktır:

1. Adalet yönetimi
2. Çalışma yönetimi
3. Eğitim yönetimi
4. Enerji yönetimi
5. Maliye yönetimi
6. Sağlık yönetimi
7. Sanayi yönetimi
8. Tarım yönetimi
9. Ulaştırma yönetimi

Grubunu belirleyen öğrenci, ilgili alanda bakanlık ; bağlı kuruluş ; ilgili kuruluş ; üst kurul ; kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu biçiminde kurumsal seçim yapabileceği gibi, ödevini merkezi – mülki – yerel yönetim bakımından yönetim kademelerinden birini seçerek de inceleyebilir. Ödevler, kamu yönetim yapısı ve kamu politikasının sınırlanmış bir parça üzerinde uygulamalı olarak derinlemesine öğrenmeye yardımcı olacaktır.

İletişim : Öğrenciler, dersle ilgili iletişim için geleneksel araçlara ek olarak, sınıf tarafından kurulan e-listeyi kullanabileceklerdir. Elitse, genel duyuruların yanı sıra, grup çalışmalarında eşgüdüm gereğini de karşılayacaktır.

Değerlendirme: Öğrenciler, bir arasın ve bir dönem sonu sınava gireceklerdir. Dönme sonu sınavı, 75 üzerinden değerlendirilecek; kalan 25 puan dönem içinde hazırlayacakları ödev çalışmalarından verilecektir.

DERS PROGRAMI ve KAYNAKLAR

Tanışma ve Ödev Dağıtım

Dersin işleme biçimi hakkında bilgilendirme

Kamu yönetimi sistemi genel şeması : <http://politics.ankara.edu.tr/~bguler> (yayınlar bölümü)

Ödev dağıtım; e-grup kurma @

Kamu Yönetimi Alanında Araçlar

Öğrencinin araştırmasında kullanacağı temel kamu araçlarının tanıtılması ve bunları kullanma becerisi için anahtar bilgilerle donatılması.

(1) Maddi araçlar

Mevzuat: RG, Düstur, Tutanak Dergisi, Zabıt Ceridesi, Bulmaç

Mevzuat sistematigi: Tüzel düzenleme hiyerarşisi; RG sistematigi

Örgüt: Devlet Teşkilatı Rehberi, örgüt şeması, kurumsal faaliyet raporları.

Politika: Kalkınma planı, programı, hükümet programı, parti programları, toplumsal örgüt rapor ve kararları, uluslararası kurumlarla anlaşmalar.

(2) Kavramsal araçlar ve okullar

Kamu Yönetimi [Siyaset içi disiplin]

Kamu İşletmeciliği [Kamunun özel yönetimle yaklaşması]

Yeni Kamu İşletmeciliği Anlayışı

Kamu Yönetişimi Anlayışı [Konum ve Rol Kayması]

Yönetim – Örgüt Kuramları

Siyaset – Yönetim Ayrımı

[Pozitivizm]

Klasik

Bilimsel yönetim okulu: Taylor

Yönetim süreçleri: Fayol

İnsan ilişkileri okulu: Mayo – McGregor - Maslow – Simon

Neo-klasik

Sistem yaklaşımı

Modern

Durumsallık yaklaşımı

[Hermenotik]

Post-modern

Ekoloji yaklaşımı

Ağ kuramları

Özyönetim Kuram ve Deneyimleri

Anarşizm – Marksizm – Liberalizm

Yugoslavya – İskandinavya – İtalya

GÜZELSARI Selime, *Kamu Yönetimi Alanında Kamu İşletmeciliği ve Kamu Yönetişimi*, Şubat 2004, Dersnotu.

AVRON, Henri, *Özyönetim*, İletişim Yayınları.

Yardımcı kaynak: *Kamu Yönetimi Çalışmaları (Disiplin-YL-03-01)*, AÜ SBF, Mart 2003, s. 1-135.

Okuma: Antony Jay, *Yönetim ve Makyavelli*, (Çev. Oğuz Onaran), Anahtar Yayınevi, İstanbul 1994. (Kitabın orijinal basımı İngilizce 1969).

Okuma: Alparslan Işık, *Kuramlar Boyunca Özyönetim ve Yugoslavya Deneyi*, AÜ SBF Yayını, no: 456, Ankara 1980.

Okuma: Mihailo Markoviç, *Pratiğin Diyalektiği*, Ünlü Yayıncılık, İstanbul 1990. (Orj. Almanca ilk basım 1968)

Kamu Yönetimi Disiplini ve Gelişimi

Kamu yönetimi disiplininin inceleme konusu ve yakın disiplinlerle ilişkisi nedir? Türkiye’de ne zaman kurulmuş ve nasıl bir gelişme seyri izlemiştir?

Başlıca kavramlar nelerdir?

Başlıca kurumlar ile süreli yayınlar hangileridir?

EMRE, Cahit, “Yönetim Bilimi”, *Yönetim Bilimi Yazıları*, Ankara 2003, s. 3-26.

GÜLER, Birgül A., “Nesnesi Arayan Disiplin: Kamu Yönetimi”, *AID*, C:27, S:4, Aralık 1994, s.3-19.

ÜSTÜNER, Yılmaz, “Kamu Yönetimi Disiplininde Kimlik Sorunsal”, *Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu*, Bildiriler, C:I ve II, TODAİE Ankara, 1994, s. 59-69.

Türk Kamu Yönetiminin Tarihsel Gelişimi

Eski Türk Toplulukları

Osmanlı Dönemi

Cumhuriyet Dönemi:

1923-1945 kuruluş dönemi ; 1945-1980 idari reform dönemi; 1980 sonrası uyarlanma dönemi.

Okuma: Findley, Carter, *Kalemiyeden Mülkiyeye –Osmanlı Memurlarının Toplumsal Tarihi*, Tarih Vakfı, İstanbul 1996.

Kuruluşu ve Görevleri Bakımından Kamu Yönetimi

YASAMA= Siyasal İşlev

YÜRÜTME= Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Bakanlar Kurulu

Yönetim= MY – TY – YY – KİT – KKNMK

YARGI= Adli ve idari yargı

MY = Merkezden yönetim ilkesi

Başbakanlık örgütleri

Bakanlık sistemi - Bakanlıklar arası işbölümü

Bakanlık içi yapı: Merkez – bağlı; ilgili kuruluşlar

Bakanlık mevzuatı genel yapısı

TY= Merkezden yönetim ilkesi ve yetki genişliği mekanizması

Tarihsel gelişme

İl sistemi – valilik

İlçe sistemi – kaymakamlık

YY= Yerinden yönetim (yer bakımından) ilkesi ve yönetsel vesayet mekanizması

Tarihsel gelişme

İl özel yönetimi

Belediye – Büyükşehir belediyesi
Köyler

KİT= Yerinden yönetim (hizmet bakımından) ilkesi
Tarihsel gelişme
Kamu sermayeli şirket yapılanması

KKNMK= Kamu kurumu mu ‘sivil toplum örgütü mü’?
Tarihsel gelişme
Türler ve yapı

Kamu hizmeti ve hizmetlerin görülmesi

Kamu hizmeti nedir?

- Liberal devlet; Sosyal devlet: refah devleti – kalkınma idaresi; Düzenleyici devlet
- Evrensel kamu hizmeti; Asgari kamu hizmeti; “Genel idare hizmeti”; “asli ve sürekli görev”; süreklilik özelliği
- Devletin küçültülmesi: Deregülasyon – özelleştirme – yerelleştirme

Hizmetlerin yürütülmesi nedir?

- Planlama sistemi
- Emanet ve ihale usulü
- Hizmetlerin devredilmesi
- Hizmetten vazgeçme

Kamu personel sistemi

Kamu görevliliği nedir?

Locke – Hegel – Modern devlet kavrayışı
Sistemin hukuksal ve kurumsal gelişimi
Memurluk – Sözleşmelilik – İşçilik
Devlet Personel Başkanlığı
Personel yönetimi ve insan kaynakları yönetimi

Kamu yönetiminin denetlenmesi

Yönetimin denetimi nedir? Hangi araçlarla yapılır?

Devlet denetimi : Cumhurbaşkanlığı denetimi
Mali denetim : Sayıştay – TBMM adına denetim
Yönetsel denetim: Teftiş kurulları sistemi -Halkın dolaylı denetimi
Yargısal denetim : Yönetsel yargı sistemi
Halk denetimi : Ombudsman

Kamu Yönetiminde Reform Süreci